

సర్వోన్నత న్యాయస్థాన నివేదికలు
శ్రీమతి లక్ష్మీరాజ్ ఎస్. పాటిల్ మరియు ఇతరులు

వర్యెస్

బాదషా సుల్తాన్ ముత్వాలీ

మార్చి 22, 1995

[ఎన్. వెంకటాచల మరియు సుజాత వి. మనోహర్, న్యాయమూర్తి.]

బొంబాయి కౌలుదారీ మరియు వ్యవసాయ భూముల చట్టము, 1948 :

ఎస్. 88-బి-మినహాయింపు ధృవీకరణ పత్రం-నిబంధన యొక్క షరతు (ii) ప్రకారం ట్రస్ట్ ప్రయోజనాల కోసం కేటాయించిన భూముల నుండి వచ్చే ఆదాయం-ఇతర భూముల నుండి కాకుండా మినహాయింపు ధృవీకరణ పత్రం కోసం కోరిన అటువంటి భూముల నుండి వచ్చే ఆదాయానికి పరిమితం చేయబడింది.

అప్పీలుదారులు ప్రతివాది మేనేజింగ్ ట్రస్టీగా ఉన్న ఒక నిర్దిష్ట ట్రస్ట్ యొక్క కొన్ని భూములకు కౌలుదారులు. అప్పీలుదారులు కౌలుదారులుగా ఉన్న భూములకు సంబంధించి చట్టములోని ఎస్.88-బి క్రింద మినహాయింపు ధృవీకరణ పత్రం మంజూరు కోసం బాంబే కౌలుదారీ మరియు వ్యవసాయ భూముల నియమాలు, 1956 లోని రూల్ 52 (1) క్రింద డిప్యూటీ కలెక్టర్ ముందు దరఖాస్తు చేశారు. డిప్యూటీ కలెక్టర్ ధృవీకరణ పత్రాన్ని అందజేశారు. అప్పీలుదారులు ప్రతిపాదించిన పునర్విమర్శపై, రెవెన్యూ ట్రిబ్యూనల్, చట్టము లోని ఎస్. 88-బి లోని సబ్-సెక్షన్ (i) లోని క్లాజ్ (బి) యొక్క నిబంధన (ii) ప్రకారం, ట్రస్ట్ తన భూముల మొత్తం ఆదాయం ట్రస్ట్ ప్రయోజనం కోసం కేటాయించబడిందని ట్రస్ట్ చూపించనప్పుడు మినహాయింపు ధృవీకరణ పత్రాన్ని మంజూరు చేయకూడదని పేర్కొంది. ప్రతివాది సివిల్ దరఖాస్తు దాఖలు చేశారు. అది అనుమతించబడింది. ధృవీకరణ పత్రం యొక్క చెల్లుబాటును సవాలు చేస్తూ అప్పీలుదారులు రిట్ పిటిషన్ ను దాఖలు చేశారు, దానిని ఉన్నత న్యాయస్థానం కొట్టివేసింది. అందుకే ఈ అప్పీల్.

అప్పీల్ ను కొట్టివేస్తూ, ఈ కోర్టు

పేర్కొంది : 1. బొంబాయి కౌలుదారీ మరియు వ్యవసాయ భూముల చట్టము, 1948 లోని సెక్షన్ 88-బి (1) మరియు 88-బి (2) లోని నిబంధన నుండి చూసినట్లుగా మినహాయింపు ధృవీకరణ పత్రాన్ని అద్దెదారుల ఉపజీవిక ఉన్న దాని భూములకు సంబంధించి ఒక ట్రస్ట్ పొందవచ్చు. నిబంధన యొక్క పథకానికి సంబంధించి, అటువంటి మినహాయింపును పొందడం యొక్క లక్ష్యం ఏమిటంటే, అటువంటి భూములను సాగు కోసం కౌలుదారులకు ఇచ్చిన చోట కూడా ట్రస్ట్ తన భూముల ఆదాయాన్ని నిలుపుకోవడానికి అనుమతించడం. ట్రస్ట్ కు సంబంధించిన భూములు కాకుండా ట్రస్ట్ కోసం కేటాయించబడుతూ మినహాయింపు ధృవీకరణ పత్రం కోరుతున్న ఇతర భూముల నుండి వచ్చిన మొత్తం ఆదాయాన్ని స్థాపించడానికి ఎటువంటి కారణం లేదు. ట్రస్ట్ యొక్క షరతు (ii) ప్రకారం ట్రస్ట్ ప్రయోజనాల కోసం కేటాయించబడినట్లు చూపాల్సిన మొత్తం ఆదాయం లేదా "అటువంటి భూములు" ట్రస్ట్ ద్వారా మినహాయింపు ధృవీకరణ పత్రాన్ని కోరిన ఆదాయ ఆధారిత భూములకు మాత్రమే పరిమితం చేయబడింది మరియు దాని ఇతర భూములు కాదు. [కొన్ని లేదా దాని భూములకు సంబంధించి మినహాయింపు ధృవీకరణ పత్రం కోసం ట్రస్ట్ దరఖాస్తు చేసినప్పుడు, మొత్తం ఆదాయం దాని అన్ని ఇతర భూముల నుండి పొందే నిబంధన యొక్క సంతృప్తికరమైన షరతు (ii) కోసం ఏర్పాటు చేయవలసి ఉంటుంది, ట్రస్ట్ పై ఎలాంటి నిజమైన ప్రయోజనం లేకుండానే ట్రస్ట్ పై అనవసరమైన భారం మోపడం వల్ల మాత్రమే శాసనసభ ఉద్దేశించలేని దానిని ఏర్పాటు చేయమని ట్రస్టును కోరడమే.] [932 - డి-జి]

(చట్టములోని సెక్షన్ 88-బి లోని సబ్-సెక్షన్ (1) లోని క్లాజ్ (బి) నిబంధనలోని షరతు (ii) ప్రకారం, కొన్ని భూములకు సంబంధించి బిటి మరియు ఎటి చట్టములోని సెక్షన్ 88-బి క్రింద మినహాయింపు ధృవీకరణ పత్రం పొందాలని కోరుకునే ట్రస్ట్, మినహాయింపు ధృవీకరణ పత్రం కోరిన అటువంటి భూములకు సంబంధించి మాత్రమే దాని ద్వారా వచ్చే మొత్తం ఆదాయం ట్రస్ట్ ప్రయోజనాల కోసం కేటాయించబడుతుందని, మినహాయింపు ధృవీకరణ పత్రం కోరిన దాని ఇతర భూములకు సంబంధించి దాని ద్వారా ఉత్పన్నమయ్యే ఆదాయం మొత్తం కోసం కాదని కలెక్టర్ ముందు నిర్ధారించడం అవసరం.) [932 - హెచ్, 933-ఏ]

సివిల్ అప్పీల్ న్యాయ నిర్ణయ పరిధి : సివిల్ అప్పీల్ నెం. 380/1984.

ఎస్. సి. ఎ. నెం. 3186/1978 లో బాంబే ఉన్నత న్యాయస్థానం తీర్పు మరియు ఉత్తర్వు 7.11.93 నుండి.

యు. ఆర్. లలిత్, పి. హెచ్. పరేఖ్, ఉదయ్ యు. లలిత్ మరియు ఇ. ఆర్. కుమార్, ఆయనతో పాటు అప్పిలుదారుల కోసం.

వి. ఎన్. గణ్ పులే, వి. బి. గోషి మరియు ఎ. బి. లాల్, ఆయనతో పాటు ప్రతివాదుల కోసం.

కోర్టు యొక్క ఈ క్రింది ఉత్తర్వు వెలువరించబడింది :

ప్రత్యామ్నాయ దరఖాస్తు అనుమతించబడుతుంది.

మేము పక్షాల కోసం వాదించిన న్యాయవాదుల వాదనలు విన్నాము. ఈ అప్పీల్ లో మా పరిశీలన కోసం తలెత్తే చిన్న ప్రశ్న, బొంబాయి కౌలుదారు మరి వ్యవసాయ భూముల చట్టం, 1948లోని సెక్షన్ 88-బి లోని సబ్-సెక్షన్ (1)లోని క్లాజ్ (బి)లోని నిబంధన (ii) యొక్క అవసరానికి సంబంధించినది - "బిటి మరియు ఏ ఎల్ చట్టం".

ప్రతివాది హజ్రత్ షీర్, బాబుజ్మల్, దేవస్థాన్ పబ్లిక్ ట్రస్ట్, కొల్హాపూర్ యొక్క మేనేజింగ్ ట్రస్టీ, అప్పిలుదారులు బిటి మరియు ఎఎల్ చట్టము క్రింద ఆ ట్రస్ట్ యొక్క కొన్ని భూములకు కౌలుదారులు. ప్రతివాది బిటి మరియు ఏటి చట్టము లోని సెక్షన్ 88-బి క్రింద అప్పిలుదారులు కౌలుదారులుగా ఉంటున్న భూములకు మద్దతుగా మినహాయింపు ధృవీకరణ పత్రం మంజూరు చేయాలని కోరుతూ బొంబాయి కౌలుదారు మరి వ్యవసాయ భూముల నిబంధనలు, 1956 లోని రూల్ 52(1) ప్రకారం జిల్లా డిప్యూటీ కలెక్టర్, కార్వీర్ డివిజన్, కొల్హాపూర్ ముందు దరఖాస్తు చేశారు. కలెక్టర్ బిటి మరియు ఎఎల్ చట్టము సెక్షన్ 88-బి లోని సబ్-సెక్షన్ (2) క్రింద జరిపిన విచారణలో, ఆ ట్రస్ట్ బిటి మరియు ఎఎల్ చట్టము సెక్షన్ 88-బి లోని సబ్-సెక్షన్ (1) లోని క్లాజ్ (ii) ప్రకారం బొంబాయి పబ్లిక్ ట్రస్ట్స్ చట్టం, 1950 క్రింద నమోదు చేయబడిన ప్రజా మత ఆరాధనా సంస్థ మరియు మినహాయింపు ధృవీకరణ పత్రం కోరిన భూముల నుండి మొత్తం ఆదాయం సెక్షన్ 88-బి లోని సబ్-సెక్షన్ (1) యొక్క నిబంధన యొక్క క్లాజ్ (ii)కు అవసరమైనట్టుగా ట్రస్ట్ యొక్క ప్రయోజనం కోసం కేటాయించారని సంతృప్తి చెంది మే 27, 1963 న కోరిన మినహాయింపు యొక్క ధృవీకరణ పత్రాన్ని మంజూరు చేశారు.

కొల్హాపూర్ లోని మహారాష్ట్ర రెవెన్యూ ట్రిబ్యూనల్ - "ట్రిబ్యూనల్" ముందు దాని తరపున పునర్విమర్శ పిటిషన్ ను దాఖలు చేయడం ద్వారా అప్పిలుదారులు అలా మంజూరు చేసిన సర్టిఫికేట్ యొక్క చెల్లుబాటును సవాలు చేశారు. బి టి మరియు ఎఎల్ చట్టము సెక్షన్ 88-బి లోని సబ్

సెక్షన్ (1) లోని క్లాజ్ (బి) నిబంధన యొక్క షరతు (ii) ప్రకారం ట్రస్ట్ యొక్క అన్ని భూముల మొత్తం ఆదాయం ట్రస్ట్ ప్రయోజనం కోసం కేటాయించబడిందని ట్రస్ట్ తరపున చూపబడలేదన్న అంశాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకుని మినహాయింపు ధృవీకరణ పత్రాన్ని కలెక్టర్ మంజూరు చేయకూడదని ట్రిబ్యూనల్ అభిప్రాయపడింది. ఆ పునర్విమర్శ పిటిషన్ ను అనుమతిస్తూ ఒక ఉత్తర్వు జారీ చేసింది. బాంబే ఉన్నత న్యాయస్థానం ముందు నెం. 3186/1978 ను సెషియల్ సివిల్ దరఖాస్తును దాఖలు చేయడం ద్వారా ట్రిబ్యూనల్ ఉత్తర్వు యొక్క ఖచ్చితత్వాన్ని ప్రతివాది ప్రశ్నించాడు. ఇంతలో, ఆ కేసుల్లో ఒక దానిలో, బొంబాయి ఉన్నత న్యాయస్థానం, బిటి మరియు ఎఎల్ చట్టములోని సెక్షన్ 88-బి క్రింద మినహాయింపు ధృవీకరణ పత్రం మంజూరుకు వ్యతిరేకంగా పునర్విమర్శ పిటిషన్ ను స్వీకరించడానికి ట్రిబ్యూనల్ కు ఎటువంటి అధికార పరిధి లేదని పేర్కొన్నప్పుడు, అప్పీలుదారులు రిట్ పిటిషన్ నెం. 3771/1981 ను దాఖలు చేయడం ద్వారా ట్రస్ట్ కు అనుకూలంగా కలెక్టర్ మంజూరు చేసిన మినహాయింపు ధృవీకరణ పత్రం యొక్క చెల్లుబాటును సవాలు చేశారు. ఉన్నత న్యాయస్థానం నవంబర్ 7, 1983 తేదీ నాటి తన తీర్పు ద్వారా ప్రతివాది యొక్క ప్రత్యేక సివిల్ దరఖాస్తు నెం.3186/1978 ను అనుమతించినప్పుడు, అప్పీలుదారుల రిట్ పిటిషన్ నెం. 3771/1981 ను తోసిపుచ్చారు. ఈ అప్పీల్ లో ప్రత్యేక అనుమతి ద్వారా అప్పీలుదారులు అభ్యంతరం వ్యక్తం చేసినది ఉన్నత న్యాయస్థానం ఆదేశం.

అప్పీల్ లోని పక్షాల కోసం న్యాయవాది వాదనలుగా బిటి మరియు ఎఎల్ చట్టములోని సెక్షన్ 88-బి లోని సబ్-సెక్షన్ (1) లోని క్లాజ్ (బి) నిబంధన యొక్క షరతు (ii) యొక్క అవసరానికి పరిమితం చేయబడ్డాయి, వారి స్థిరత్వ కాలాన్ని పరిశీలించాలి.

బిటి మరియు ఎఎల్ చట్టములోని సెక్షన్ 88-బి, చెప్పబడిన వాదనలతో వ్యవహరించడం అవసరం అయినంత వరకు, ఈ విధంగా చదువుతుంది:

88-బి (1) సెక్షన్లు 3, 4బి, 8, 9, 9ఏ, 9బి, 9సి, 10, 10ఏ, 11, 13 మరియు 27 మరియు అధ్యాయాలు VI మరియు VIII యొక్క నిబంధనలు మినహా పైన పేర్కొన్న నిబంధనలలో ఏదీ లేదు పైన పేర్కొన్న సెక్షన్లలో సూచించబడిన ఏవైనా విషయాలకు పేర్కొన్న అధ్యాయాలు, వర్తిస్తాయి-

(ఏ).....

(బి) విద్యా ప్రయోజనం, ఆసుపత్రి, పంజరపోల్, గౌశాల లేదా ప్రజా మతపరమైన ఆరాధన కోసం ఒక ట్రస్ట్ ఆస్తిగా ఉన్న భూములకు:

అది అందిస్తుంది -

(i) అటువంటి ట్రస్ట్ బాంబే పబ్లిక్ ట్రస్ట్స్ యాక్ట్, 1950 క్రింద రిజిస్టర్ చేయబడినట్లుగా పరిగణించబడుతుంది మరియు

(ii) అటువంటి భూముల యొక్క మొత్తం ఆదాయం అటువంటి ట్రస్ట్ యొక్క ప్రయోజనాల కోసం కేటాయించబడుతుంది;

(2) ఈ సెక్షన్ ప్రయోజనాల కోసం, సబ్-సెక్షన్ (1) లోని నిబంధనలోని షరతులు ఏదైనా ట్రస్ట్ ద్వారా సంతృప్తి చెందాయని విచారణ జరిపిన తర్వాత కలెక్టర్ మంజూరు చేసిన ధృవీకరణ పత్రం దాని పక్షాన నిశ్చయాత్మక సాక్ష్యంగా ఉంటుంది."

ట్రస్ట్ బొంబాయి పబ్లిక్ ట్రస్ట్ చట్టము, 1950 క్రింద నమోదు చేయబడిందని మరియు అటువంటి భూముల ఆదాయం అటువంటి ట్రస్ట్ ప్రయోజనాల కోసం కేటాయించబడిందని సంతృప్తి చెందిన తరువాత, అప్పీలుదారులు అద్దెదారులుగా ఉన్న కొన్ని భూములకు సంబంధించి ట్రస్టుకు అనుకూలంగా మినహాయింపు ధృవీకరణ పత్రం జారీ చేశారన్న దానిలో మా ముందు వివాదం లేదు. అప్పీలుదారుల తరపున వాదించబడిన విషయం ఏమిటంటే, పై నిబంధనలోని షరతు (ii) ప్రకారం సెక్షన్ 88- క్రింద మినహాయింపు ధృవీకరణ పత్రం మంజూరు కోసం ట్రస్ట్ తన అన్ని కౌలు భూముల మొత్తం ఆదాయాన్ని దాని ప్రయోజనాల కోసం కేటాయించినట్లు నిర్ధారించాలి. మరోవైపు, మినహాయింపు ధృవీకరణ పత్రం కోసం కోరిన భూముల మొత్తం ఆదాయాన్ని పొందడం కోసం ట్రస్ట్ ప్రయోజనాల కోసం కేటాయించినట్లు నిర్ధారించడానికి పై నిబంధన (ii) షరతు ప్రకారం మినహాయింపు ధృవీకరణ పత్రం పొందడం ట్రస్ట్ అవసరం అని ప్రతివాది తరపున వాదించారు. బిటి & ఎఎల్ చట్టము సెక్షన్ 88-బి (1) మరియు 88-బి (2) లోని నిబంధన నుండి చూసినట్లుగా, కౌలుదారుల ఉపజీవిక ఉన్న భూములకు సంబంధించి ట్రస్ట్ ద్వారా మినహాయింపు ధృవీకరణ పత్రాన్ని పొందవచ్చు. అటువంటి మినహాయింపు పొందడం యొక్క లక్ష్యం, ఈ నిబంధన యొక్క పథకానికి సంబంధించి, ట్రస్ట్ తన భూముల ఆదాయాన్ని నిలుపుకోవడానికి అనుమతించడం, అటువంటి భూములను సాగు కోసం కౌలుదారులకు ఇచ్చిన చోట కూడా. ఈ విధంగా, ఈ ట్రస్ట్ యొక్క ప్రయోజనాల కోసం కేటాయించడం కోసం ట్రస్ట్ యొక్క భూముల ఆదాయాన్ని ఆదా

చేయడమే ఈ నిబంధన యొక్క లక్ష్యం అయితే, మినహాయింపు ధృవీకరణ పత్రాన్ని కోరుతున్న భూముల నుండి కాకుండా ఇతర భూముల నుండి ట్రస్ట్ పొందే మొత్తం ఆదాయాన్ని ట్రస్ట్ కు కేటాయించినట్లుగా ఎందుకు స్థాపించాలో మేము చూడలేకపోతున్నాము. నిబంధనల (ii) షరతు ప్రకారం ట్రస్ట్ ప్రయోజనాల కోసం కేటాయించబడినట్లు చూపాల్సిన అటువంటి భూముల మొత్తం ఆదాయం, దాని నుండి చూసినట్లుగా, మినహాయింపు ధృవీకరణ పత్రం కోసం కోరబడిన అటువంటి భూముల నుండి వచ్చే ఆదాయానికి పరిమితం చేయబడింది. ట్రస్ట్ మరియు దాని ఇతర భూములు కాదు, దానిని పట్టుకోవడం కోసం ట్రస్ట్ తన భూముల్లో కొన్నింటికి సంబంధించి మినహాయింపు ధృవీకరణ పత్రం కోసం దరఖాస్తు చేసినప్పుడు, మొత్తం ఆదాయాన్ని దాని ఇతర అన్నింటి నుండి పొందే షరతు (ii) ని సంతృప్తిపరచడం కోసం ఏర్పాటు చేయాలి భూములు, ట్రస్ట్ ను ఏర్పాటు చేయమని కోరడం, శాసనసభ ఉద్దేశించలేనిది, అలాంటి అవసరం ట్రస్ట్ పై ఎటువంటి నిజమైన ప్రయోజనం లేకుండా ట్రస్ట్ పై పెట్టబడిన అనవసరమైన భారం మాత్రమే కావచ్చు.

అందువల్ల, బిటి & ఎఎల్ చట్టము సెక్షన్ 88-బి లోని సబ్-సెక్షన్ (1) లోని క్లాజ్ (బి) యొక్క నిబంధన యొక్క షరతు (ii) ప్రకారం, మా దృష్టిలో, బిటి & ఎఎల్ చట్టములోని సెక్షన్ 88-బి క్రింద కొన్ని భూములకు సంబంధించి మినహాయింపు ధృవీకరణ పత్రం పొందడానికి కోరుకునే ట్రస్ట్ అవసరం, మినహాయింపు ధృవీకరణ పత్రం కోరిన భూములకు సంబంధించి దాని ద్వారా ఉత్పన్నమయ్యే మొత్తం ఆదాయం ట్రస్ట్ ప్రయోజనాల కోసం మాత్రమే కేటాయించబడుతుందని, మినహాయింపు ధృవీకరణ పత్రం కోరని దాని ఇతర భూములకు సంబంధించి దాని ద్వారా ఉత్పన్నమయ్యే మొత్తం ఆదాయం కాదని కలెక్టర్ ముందు స్థాపించడానికి అవసరం.

ఫలితంగా, మేము ఈ అప్పీల్ ను ఎటువంటి ఖర్చు లేకుండా కొట్టివేస్తాము.

అప్పీలు కొట్టివేయబడింది.